

National parliaments in the aftermath of the Lisbon Treaty : adaptation to the 'New Opportunity Structure'

Citation for published version (APA):

Strelkov, A. (2015). National parliaments in the aftermath of the Lisbon Treaty : adaptation to the 'New Opportunity Structure'. [Doctoral Thesis, Maastricht University]. Datawyse / Universitaire Pers Maastricht. <https://doi.org/10.26481/dis.20150212as>

Document status and date:

Published: 01/01/2015

DOI:

[10.26481/dis.20150212as](https://doi.org/10.26481/dis.20150212as)

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

Samenvatting

De Europese Unie heeft een grote invloed gehad op de nationale structuren van beleidsvorming. In feite heeft de Europese integratie de nationale regeringen versterkt ten koste van de nationale parlementen. Toch heeft het Verdrag van Lissabon de rol van nationale parlementen in het Europees besluitvormingsproces versterkt, bijvoorbeeld door hen een controlefunctie te geven inzake de overeenstemming van Europese wetgeving met het subsidiariteitsprincipe. Mijn onderzoek gaat ervan uit dat het Verdrag van Lissabon een nieuwe *'opportunity structure'* voor de nationale parlementen heeft geschapen: Met hun nieuwe competenties krijgen nationale parlementen betere kansen om invloed op het Europese politieke beleid te oefenen. Het Verdrag van Lissabon heeft ook een impact op de verhoudingen tussen de (verschillende typen van) parlementaire actoren, omdat de nieuwe competenties tot herverdeling van middelen en machtsposities kunnen leiden.

De centrale onderzoeksvraag is welke factoren het gedrag van de nationale parlementen in de post-Lissabon politieke omgeving bepalen.

Dit onderzoek analyseert het gedrag van de parlementen van Zweden, Tsjechië en Roemenië die respectievelijk sterke, middelsterke en zwakke parlementen vertegenwoordigen. Onderzocht wordt hoe de bovengenoemde parlementen met twee dossiers omgaan, namelijk het 'Groene Boek' over pensioenen (COM 2010 365) en het 'Voorstel voor een Gemeenschappelijke Procedure voor Toegang en Verblijf van Seizoenarbeiders' (COM 2010 379).

Om effectief gebruik maken van de nieuwe competenties moeten nationale parlementen aan twee voorwaarden voldoen. Ten eerste moeten de commissies voor Europese zaken samenwerken met de commissies voor andere beleidsgebieden om zo de taken effectief te verdelen en toegang tot technische/specialistische informatie te krijgen. Ten tweede moeten de parlementaire partijen georiënteerd zijn op het vinden van overeenstemming, of in ieder geval de bereidheid tonen om compromissen te willen sluiten. Anders verwordt de inhoudelijke discussie over Europese zaken tot een ideologische strijd die weinig heeft te maken met de EU.

In tegenstelling tot de verwachtingen heeft de parlementaire staf in werkelijkheid weinig politieke invloed. Omdat parlementsleden in Zweden, Tsjechië en Roemenië relatief weinig belangstelling hebben voor Europese vragen is er ook weinig vraag naar inhoudelijke analyses van Europese wetsvoorstellen, hetgeen de parlementaire staf de mogelijkheid ontnaemt om het besluitvormingsproces stelselmatig te beïnvloeden. In parlementen met sterke partijconflicten, bij voorbeeld in Tsjechië en Roemenië, politieke partijen proberen ook het werk van parlementaire staf te beïnvloeden.

Het gedrag van parlementaire commissies blijkt meestal door de politieke partijen te worden bepaald. Politieke partijen probeerden de autonomie van parlementaire commissies voor Europese zaken in te dammen door 'tweederangs' politici tot commissiele-

den te benoemen. Deze politici moeten in het ideologische kader van hun partij blijven om kans te houden op een stijging binnen de partijhiërarchie. Dat betekent dat ze weinig aanleiding hebben om akkoorden te sluiten met politici van een andere ideologische afkomst. Deze tendens is duidelijk zichtbaar in parlementen van Zweden, Tsjechje en Roemenië.

In tegenstelling tot de een van de oorspronkelijke verwachtingen die aan het onderzoek ten grondslag lagen, konden politieke partijen in de post-Lissabon omgeving andere parlementaire actoren marginaliseren en hun invloed op het besluitvormingsproces in Europese zaken belemmeren. Politieke partijen deden door gebruik te maken van een of meer van de volgende mechanismen:

- Controle over de selectie door de parlementaire staf van documenten voor nader onderzoek en over de manier van informatie uitwisseling tussen parlementaire commissies;
- Controle over de nominatie van de leden van de commissie voor Europese zaken;
- Controle over de procedure voor de behandeling van Europese kwesties.

De houding tegenover de Europese Unie speelt geen grote rol in de nationale politiek van Zweden, Tsjechje en Roemenië. Dat kan de oorzaak zijn voor het ‘*neglect*’ van de inhoud van Europese wetvoorslagen. Niettegenstaande het feit dat parlementsleden hun verkiezingskansen kunnen vergroten door inhoudelijke discussies over Europese wetsvoorstellen te voeren, concentreren zij zich liever op subsidiariteitskwesties. Dit gaat zowel op voor Eurosceptische als voor pro-EU partijen. Bovendien vertonen regeringspartijen en oppositie hetzelfde gedragspatroon: ze concentreren zich op de competentie verdeling tussen de EU en lidstaten en gebruiken niet de parlementaire discussie over EU zaken om het nationale pensioenen- of migratiebeleid in de richting van hun eigen preferenties te dirigeren.

Deze tendens kan op de lange termijn problemen veroorzaken omdat de inhoudelijke politieke discussie over Europese zaken door maatschappelijke organisaties en bewegingen kunnen worden overgenomen. Als nationale parlementen niet méér waarde hechten aan de inhoudelijke discussie over Europese zaken, lopen ze het gevaar hun centrale positie in het nationale debat over de Europese Unie te verliezen. Dat kan zijn weerslag hebben op de ons vertrouwde modellen van een representatieve democratie.